

POROČILO O DELU

USTANOVE "FUNDACIJA POTI MIRU V POSOČJU"

ZA LETO 2018

Kobarid, 7.12.2018

UVOD

Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju« uspešno zaključuje leto 2018, ki je tudi leto 100. obletnice konca prve svetovne vojne. Zaradi te obletnice je bilo organiziranih veliko spominskih in drugih dogodkov in aktivnosti, zvrstili so se mnogi obiski ter vzpostavila nova sodelovanja.

Nadaljevali smo z aktivnostmi transnacionalnega projekta NETWORKLD, ki je sofinanciran iz Interreg Programa Podonavje 2014-2020. Na Interreg razpisu med Slovenijo in Italijo smo spomladi oddali strateški projekt WALK of PEACE, ki je bil novembra potrjen in se bo izvajal do sredine leta 2021. Maja smo pridobili projekt CON-FRONT na EU Programu Ustvarjalna Evropa, ki ga bomo izvajali do maja 2020.

V delovni skupini za UNESCO smo v prvi polovici tega leta intenzivno zbirali gradivo za oddajo Poskusnega dosjeja.

Veliko pozornosti smo posvečali tudi Informacijskemu centru Pot miru, ki ga je letos obiskalo več kot 33.000 obiskovalcev. Organizirali smo vodniško službo, bogatili Zgodovinsko knjižnico Kobarid, pozornost smo posvetili uporabi podatkovne baze padlih vojakov, študijsko-raziskovalni dejavnosti, vzdrževanju dediščine prve svetovne vojne in *Poti miru od Alp do Jadrana*, sodelovanju na številnih dogodkih doma in v tujini ter (so)organizaciji različnih kulturnih, strokovnih in poljudnih dogodkov, ki ohranjajo spomin na obdobje med leti 1914–1918 ter bogatijo življenje v Posočju.

V sodelovanju z javnimi in zasebnimi partnerji uspešno uresničujemo poslanstvo in vizijo Fundacije na študijsko-raziskovalnem, turistično-promocijskem ter vzgojno-izobraževalnem področju. Dokaz o dobrem delovanju in srčnosti je med drugim tudi visoko državno priznanje Madžarske, ki sta ga ob madžarskem državnem prazniku, 19. oktobra 2018 v Ljubljani, prejeli dr. Petra Svoljšak, predstojnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa na ZRC SAZU in članica uprave Fundacije Poti miru ter Maša Klavora, vodja Fundacije Poti miru. Zaslužni sta za sodelovanja z različnimi madžarskimi institucijami in organizacijami ter za izvedbo mnogih spominskih dogodkov v obdobju obeleževanja stoletnic prve svetovne vojne.

Skupaj ugotavljamo, da *Poti miru od Alp do Jadrana* dobiva vedno večje razsežnosti in pomen v Sloveniji, v čezmejnem prostoru in na evropski ravni.

VPIS *POTI MIRU OD ALP DO JADRANA – DEDIŠČINA PRVE SVETOVNE VOJNE* NA UNESCO SEZNAM SVETOVNE DEDIŠČINE

Nacionalni odbor za obeleževanje stoletnic prve svetovne vojne je oktobra 2015 sprejel sklep, da *Poti miru od Alp do Jadrana oz. dediščina prve svetovne vojne* kandidira na UNESCO Seznam svetovne dediščine. Predlog je na svoji seji potrdila Vlada RS. Oblikovana je bila delovna skupina, ki jo vodi dr. Petra Svoljšak, predstojnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa na ZRC SAZU in podpredsednica Nacionalnega odbora. V skupini so poleg predstavnikov Fundacije tudi predstavniki Ministrstva za kulturo, Ministrstva za obrambo, Zavoda za varstvo kulturne dediščine in zunanji strokovni sodelavec Dušan Kramberger.

Na slovenski kulturni praznik, 8. 2. 2016, je bila nominacija »*Poti miru od Alp do Jadrana – dediščina prve svetovne vojne*« vpisana na UNESCO Poskusni seznam svetovne dediščine.

Letos smo nadaljevali s pripravo Poskusnega dosjeja, ki smo ga želeli oddati septembra 2018. Do tega ni prišlo, ker je Unesco junija 2018 na svojem letnem zasedanju preložil odločanje o francosko-belgijski nominaciji ter podal pobudo o oblikovanju mednarodne skupine strokovnjakov, ki bi se ukvarjala z vojno dediščino 20. stoletja. Delovna skupina se je odločila, da bomo z delom nadaljevali ter sledili razpravam in usmeritvam mednarodne skupine.

IZVAJANJE IN PRIJAVA NOVIH TRANSNACIONALNIH IN ČEZMEJNIH PROJEKTOV

Letos smo bili zelo aktivni pri izvajanju in pripravi čezmejnih, transnacionalnih in državnih projektov:

1. **NETWORLD:** Tudi v letošnjem letu smo pomagali vodilnemu partnerju Posoškememu razvojnemu centru pri vsebinskem koordiniranju celotnega projekta, kjer sodeluje še 13 drugih partnerjev iz 9 držav. Glavne aktivnosti in rezultati v tem letu so:
  - S pomočjo zunanjega sodelavca mag. Dušana Krambergerja smo naredili strategijo ohranjanja dediščine soške fronte in smernice upravljalvskega načrta, kar potrebujemo tudi za Unesco.
  - S pomočjo zunanjega izvajalca Nea Culpa smo pripravili strateški priročnik o blagovni znamki Poti miru / Walk of Peace in načinu komuniciranja.
  - Organizirali smo več različnih kulturnih in drugih dogodkov (med drugim tudi koncert Bobni miru v avgustu, Koncert miru v novembru, sobo pobega v oktobru) ter se udeležili mnogih strokovnih konferenc.
  - Pripravili smo nove zgibanke o Poti miru od Alp do Jadrana v slovenskem, angleškem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku ter lokalno zgibanko o Poti miru na Goriškem in Krasu.
  - Postavili smo e-razstavo o ženskah v prvi svetovni vojni, ki bo odprta decembra v Goriškem muzeju.
  - Sodelovali smo na vseh PP srečanjih in drugih pomembnejših dogodkih na Češkem, v Avstriji, Zadru, Veszpremu.
  - Skupni sekretariat Programa Podonavje je NETWORLD izbral za enega najboljših projektov, zato smo ga novembra predstavili na letnem srečanju tega programa v Sofiji.
2. **STRATEŠKI PROJEKT WALK OF PEACE MED SLOVENIJO IN ITALIJO**, ki smo ga oddali spomladi, je bil novembra potrjen. Poleg Fundacije so partnerji še Posoški razvojni center (kot vodilni partner), ZRC SAZU, Mestna občina Nova Gorica ter Park vojaške zgodovine Pivka. Na italijanski strani imamo 5 partnerjev (3 iz Dežele Furlanija Julijska krajina, 2 pa iz Dežele Veneto). Proračun 3-letnega projekta je 2,9 mio EUR. Sredstva so namenjena študijsko-raziskovalnim in turističnim aktivnostim, organizaciji dogodkov, investicijam v dediščino prve svetovne vojne, muzeje in informacijske centre ter vzdrževanju in nadgradnji Poti miru od Alp do Jadrana.
3. V projektu **CON-FRONT**, ki je bil pridobljen na razpisu Ustvarjalna Evropa, sodelujemo s kulturnimi centri iz Francije, Belgije in Makedonije. V sklopu projekta bo 10 umetnikov iz teh držav in Italije naredilo glasbeno-vizualni dogodek, ki bo posvečen dediščini in spominu na prvo svetovno vojno. Iz Slovenije bosta sodelovala glasbenik Samo Vovk in filmska producentka Neli Maraž. Septembra smo v Kobaridu organizirali 1. partnerski sestanek, konec novembra pa 6-dnevno »ustvarjalno bivanje« v Tolminu. Dogodek bo v vseh štirih partnerskih državah predstavljen jeseni 2019, spomladi 2020 pa bo predvajan dokumentarec o vseh treh frontah prve svetove vojne in življenju danes na teh območjih.

4. Do konca leta bomo oddali projekt sodelovanja med 5 LAS-i (Dolina Soče, Goriška, Vipavska dolina, Cerčno-Idrija-Logatec, Gorenjska) na razpisu CLLD, preko katerega bomo izvedli predstavitev dediščine po šolah, izvedli več različnih izobraževanj za vodnike in informatorje, postavili nekaj informacijskih tabel, naredili promocijski in izobraževalni material ...
5. Fundacija bo kot vodilni partner v sredini decembra 2018 na prvo stopenjsko prijavo prijavila nov transnacionalni projekt LEGACYforPEACE na Interreg Program Alpine Space. V projektu sodelujejo še drugi partnerji iz Slovenije (Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije in Univerza na Primorskem- Fakulteta za turizem), Italije, Avstrije, Nemčije in Francije. Rezultati prvostopenjske prijave se pričakujejo v februarju 2019.

TURISTIČNA DEJAVNOST

Od 1. marca, ko smo odprli vrata *Informacijskega centra Pot miru*, pa do konca novembra smo zabeležili 33.500 domačih in tujih obiskovalcev. Tudi letos je bilo največ italijanskih gostov, sledijo Nemci, Slovenci, Avstrijci, Nizozemci, Francozi, Angleži, Američani, Madžari in Čehi. Vsako leto v Informacijskem centru razširimo prodajno ponudbo lokalnih izdelkov z Art&Craft certifikatom. Zaradi vedno več turistične literature in spominkov se je povečal prihodek od prodaje.

Od sredine junija do sredine septembra smo imeli odprto *informacijsko točko na Kolovratu*, kjer smo ponujali vodniško službo, turistično literaturo, pohodniške in kolesarske zemljevide ter pijačo. Kolovrat je postal ena od najbolj obiskanih točk v naši dolini. Letos ga je obiskalo okoli 35.000 obiskovalcev.

Organizirali smo vodniško službo po celotni trasi *Poti miru od Alp do Jadrana*. Julija in avgusta smo dvakrat tedensko izvajali vodenja po muzejih na prostem Kolovrat in Ravelnik in z odzivom smo bili zelo zadovoljni. Število vodenj šolskih in drugih skupin se je v primerjavi s prejšnjim letom močno povečalo. Vodenih ogledov se je udeležilo 3.500 oseb, zaslužek pa je bil 20 % boljši kot lani. Veliko vodenih izletov so naši partnerji izvedli tudi na Goriškem (predvsem na Sabotinu) in na Krasu (Cerje in jama Pečinka). Med obiskovalci, ki se odločijo za vodenje, je največ Slovencev, sledijo Italijani, Nizozemci, Nemci, Avstrijci, Madžari, Angleži, Američani, Belgijci.

V sodelovanju z našimi partnerji vzdolž Poti miru od Alp do Jadrana beležimo statistiko obiska najbolj obiskanih točk. Obisk je v porastu.

PRIREDITVE, PROMOCIJA IN MEDIJI

Organizirali ali soorganizirali smo okoli štirideset prireditvev.

Skupaj s Turistično zvezo Gornjega Posočja smo se januarja predstavili na turističnemu sejmu Natour Alpe-Adria v Ljubljani. Preko ponudnikov smo bili s promocijskim gradivom prisotni na več sejmih v Sloveniji in tujini, z informatorjem pa smo se udeležili sejma Barcolana v Trstu.

Februarja smo z Inštitutom za slovensko kulturo iz Špetra, Občino Kobarid in JSKD OI Tolmin organizirali tradicionalno prireditev Beneški kulturni dnevi.

V sodelovanju z društvi iz Breginjskega kota in Benečije smo soorganizirali tradicionalni junijski pohod Čenebola – Podbela.

Bili smo koordinatorji koncerta Evropskega mladinskega simfoničnega orkestra ob 100. obletnici konca 1 sv. vojne »Bobni miru – Trans Evropa Ekspres« in podpisa Zaveze za mir 1. avgusta v Kobaridu. Dogodek so nam pomagali organizirati Posoški razvojni center, Kobariški muzej, Občina Kobarid in Kulturno društvo iz Trsta.

Skupaj s Posoškim razvojnim centrom smo oktobra v Novi Gorici soorganizirali sobo pobega »Mirovna misija«, ki jo je skozi projekt NETWORLD naredil partner Labor iz Pecs-a (Madžarska). Soba pobega je bila vseh 5 dni ves čas polno obiskana.

Avgusta smo Društvu Peski iz Tolmina skupaj z Občino Tolmin pomagali izpeljati že 18. Spominsko slovesnost z mašo na Mrzlem vrhu.

V sklopu Festivala pohodništva, ki ga organizira Zavod za turizem Dolina Soče, smo ponudili dve vodenji po muzeju na prostem Mrzli vrh in v Javorci.

Kot pobudnik akcije »Prižgimo luč za mir« smo 24. oktobra ob 100. obletnici konca prve svetovne vojne na soški fronti skupaj z različnimi društvi, posamezniki in institucijami prižgali sveče na okoli 16-ih lokacijah vzdolž *Poti miru od Alp do Jadrana*.

Bili smo tudi soorganizator spominske slovesnosti pri Krnskemu jezeru 10. novembra, kjer je bil slavnostni govornik načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Alan Geder.

Na dan 100. obletnice konca 1. svetovne vojne, 11.11.2018, so Občina Kobarid, JSKD OI Tolmin, Kobariški muzej in Fundacija organizirali Koncert miru v Drežnici, na katerem je bil slavnostni govornik minister za kulturo Dejan Prešiček.

Udeležili smo se tradicionalne prireditve Srečanje s preteklostjo v Šempetru pri Novi Gorici, kjer smo prodajali naše vodnike in druge publikacije.

O Fundaciji, Poti miru in soški fronti so letos za različne medije (televizija, radio, časopisi, spletne strani) poročali novinarji in blogerji iz Slovenije, Italije, Nemčije, Avstrije, Madžarske, Češke in Hrvaške.

Skupaj z zunanjimi sodelavci smo razvili aplikacijo za pametne telefone in tablice z imenom Walk of Peace – Kobarid med 1. sv. vojno, ki obiskovalce popelje skozi Kobarid in okolico v času prve svetovne vojne. Dostopna je v slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku.

Za promocijo dogodkov, ki so bili posvečeni prvi svetovni vojni in tematiki *Poti miru od Alp do Jadrana*, smo še naprej posodabljali spletno podstran <https://100letkobarid.potmiru.si/>. Na tej strani aktivno zbiramo in predstavljamo informacije o dogodkih na območju Slovenije. Pomagali smo tudi pri beleženju dogodkov, ki so objavljeni na spletni strani Nacionalnega odbora za obeleževanje 100-letnic www.100letprve.si.

Za promocijo letošnjih osrednjih dogodkov smo naredili promocijski material, ki je dostopen v TIC-ih, muzejih in pri ponudnikih:

- novo zgibanko *Poti miru od Alp do Jadrana* v petih jezikih,
- dvojezični letak, ki je bil obiskovalcem na razpolago v TIC-ih in pri ponudnikih,
- letak, ki oglašuje vodene ogledne Kolovrata in Ravelnika, aplikacijo in naš Informacijski center Pot miru,
- trganko o Poti miru na Goriškem in Krasu v treh jezikih.

Skupaj s Kobariškim muzejem in Mlekarno Planika smo naredili promocijski filmček za pet-zvezdična doživetja z naslovom *Pripoved vojaka s soške fronte*, ki ga je Kobariški muzej prijavil na razpis Slovenske turistične organizacije.

Tudi letos smo urejali prispevke o Posočju za beneški časopis *Dom*. S tem smo še bolj utrdili prepoznavnost Fundacije in naših krajev tudi na območju Furlanije Julijske krajine.

Vse naše delo, predvsem pa dogodke in prireditve, redno oglašujemo na socialnih omrežjih (Facebook, Instagram, Youtube, Trip advisor), spletnih straneh www.potmiru.si in <https://100letkobarid.potmiru.si/> ter mailing listi.

BAZA PADLIH VOJAKOV

Letos se je na nas obrnilo nekaj več kot 60 oseb, ki iščejo svoje padle prednike, ki so umrli med 1. svetovno vojno. Večinoma se na nas obračajo Italijani in Slovenci, v manjši meri tudi Čehi, Slovaki, Hrvati, Nemci, Avstrijci in Bošnjaki. Nekaj prošenj dobimo tudi od Madžarov. Večinoma nas kontaktirajo preko elektronske pošte, pogosto pa tudi pokličejo na našo telefonsko številko. Nekateri tudi obišejo naš informacijski center po navedeni Kobariskega muzeja. Glede na to, da naša baza obsega okrog 7 % smrtnih žrtev na soški fronti, lahko »uspešno« pomagamo samo manjšemu številu oseb. Pomagamo vsem, ne glede na to, koliko vedo o svojih prednikih in kje so umrli. Pogosto sprašujejo o padlih na južnem delu soške fronte, pa tudi o tistih, ki so padli v Dolomitih in na Piavi. Vsi dobijo povratne informacije, v kolikor imamo na razpolago dostopno

gradivo, oz. se iskalcem dajejo napotki, kako naj nadaljujejo svoje raziskave. Na željo svojcev posredujemo tudi kontakt slovenskih raziskovalcev, ki pogosto raziskujejo v Kriegsarchivu na Dunaju, kjer se nahaja največ gradiva o pokopanih na soški fronti.

Aktivno smo sodelovali pri vzpostavitvi baze vojaških žrtev 1. svetovne vojne na Slovenskem. Iz naše skupne baze, ki si jo delimo s Tolminskim muzejem, smo posredovali seznam 346 oseb, ki so padle na območju Zgornjega Posočja, obenem pa smo pregledali gradivo, ki ga hranimo o pokopališčih na južnem delu soške fronte, in drugo literaturo z imeni padlih med 1. svetovno vojno. Iz tega gradiva smo v slovensko bazo prispevali dodatnih 450 imen padlih vojakov, skupaj torej 796 oseb. Trenutno ta baza šteje 26.228 oseb.

INFORMATIVNE TABLE

Na željo madžarskih društev smo na vojaškem pokopališču Gorjansko postavili novo informativno tablo v sedmih jezikih.

Izdelani so bili tudi osnutki za informativne table na nekdanjem AO vojaškem letališču Sežana in vojaških pokopališčih Sežana, Solkan in Volčja Draga.

V sodelovanju z Ruskim veleposlaništvom smo postavili tablo pred Rusko jamo v občini Miren Kostanjevica.

Na pobudo lokalne skupnosti smo postavili novo informacijsko tablo pri vodnjaku iz prve svetovne vojne v Grgarskih Ravnah.

Zamenjali smo poškodovani tabli v Šempetru in na Sveti Gori.

V sodelovanju z Občino Miren-Kostanjevica smo začeli celovito urejati označitev Poti miru in dediščine na območju te občine.

PUBLIKACIJE

Letos smo založili knjigo *Kobariška republika* avtorja Zdravka Likarja, ki se tako uspešno prodaja, da je prva izdaja skoraj že pošla. V sodelovanju z založbo Drava iz Celovca smo natisnili dopolnjen vodnik o Poti miru od Alp do Jadrana v nemškem jeziku. Z dvema prispevkoma smo sodelovali v bovškem zborniku o domačinih med prvo svetovno vojno *Kje je moj dom?*, ki smo ga s pomočjo sredstev Občine Bovec tudi založili. O Poti miru sta bila objavljena prispevka tudi v reviji SLO časi, kraji, ljudje ter v italijanski reviji Italia è cultura 4, La cultura e l'identità europea.

SODELOVANJE IN PREDSTAVITVE POTI MIRU NA KONFERENCAH IN DRUGIH DOGODKIH

Udeležili smo se več znanstvenih in strokovnih srečanj ter drugih dogodkov, kjer smo predstavili Pot miru, naše delo in raziskovalne teme s katerimi se ukvarjamo:

- Avgusta so Kobarid obiskali avstrijski župani in na strokovni ekskurziji spoznavali kulturno in zgodovinsko dediščino. Sprejeli smo jih tudi pri nas in jim predstavili Pot miru.
  - Septembra smo s prispevkom o digitalizaciji na primeru e-razstave o ženskah v prvi svetovni vojni sodelovali na konferenci v Pragi, ki jo je organiziral Vojaško-zgodovinski inštitut in muzej.
  - Septembra smo v Imperial war muzeju v Londonu na simpoziju »Curating the Great War« imeli prispevek z naslovom »Zgodbe prve svetovne vojne na Poti miru od Alp do Jadrana«.
  - Oktobra smo v Kremsu v Avstriji na simpoziju »Spominske pokrajine. Prva svetovna vojna in skupna dediščina Spodnje Avstrije in Slovenije« predstavili Pot miru od Alp do Jadrana kot mednarodno zgodovinsko območje.
  - Novembra smo se udeležili predstavitve baze *Vojaške žrtve 1. svetovne vojne na Slovenskem*, ki je potekala v Ljubljani. Predstavili smo vojaška pokopališča iz prve svetovne vojne v Sloveniji in bazo padlih v Zgornjem Posočju.
  - V začetku decembra smo v Gorici v Italiji v sklopu dogodkov »SPOMINI - MEMORIE 1918 – 2018« sodelovali s prispevkom o soški fronti 100 let kasneje in primerom Poti miru.
- Kot poslušalci smo se udeležili več zanimivih konferenc in drugih dogodkov, med drugim v Celovcu predstavitve knjige "Tam, kjer so se borili naši stari očetje ..." in "Poti miru na nekdanjih strelskih jarkih prve svetovne vojne: Turizem in mir v Alpsko-Jadranskem prostoru«.

Pri pridobivanju gradiva smo pomagali:

- Parku vojaške zgodovine v Pivki, ki je postavil razstavo »Življenje za c(es)arja – vojni ujetniki carske Rusije v prvi svetovni vojni na slovenskem ozemlju«;
- ZRC SAZU, ki je pripravil razstavo »Judje na soški fronti«, ki je bila na ogled tudi v Izraelu;
- Muzeju MAMUZ iz Avstrije, ki je pripravil razstavo »Na sledi konfliktom«;
- Društvu soška fronta pri publikaciji Kras 1915-1917.

Aktivno smo sodelovali in pomagali pri pripravi študije za muzej na prostem Sabotin - park miru. Vsebine s področja 1. svetovne vojne in predstavitve Poti miru od Alp do Jadrana bodo uporabili v novih informacijskih prostorih, ki jih urejajo na Sabotinu.

ZGODOVINSKA KNJIŽNICA KOBARID

Letos smo za knjižnico uspeli pridobiti 120 knjig in drugega gradiva. Vseh evidentiranih knjig je sedaj 2965, od tega je večina tujejezičnih. Knjižnica je vpisana v sistem COBISS, vendar veliko knjig še čaka na vpis v ta sistem. Knjižnico redno obiskujejo lokalni ljubitelji zgodovinske literature, vodniki, učenci, dijaki, študenti, mladi raziskovalci, kustosi. V naši knjižnici hranimo tudi veliko zgodovinskih knjig, ki niso na razpolago v drugih slovenskih knjižnicah, zato te velikokrat posredujemo zainteresiranim bralcem z medknjižnično izposajo.

RAZSTAVE

V Fundaciji smo gostili naslednje razstave:

- Fotografska razstava Muzeja novejšje zgodovine Slovenije »Kaj čudežnega je na vojni?«;
- Fotografska razstava avtorja Luca Laureatija »Vojaške kostnice prve svetovne vojne«;
- Razstava Muzeja novejšje zgodovine Slovenije »Ljubljana pred sto leti«;
- Razstava Vojaško-zgodovinskega inštituta in muzeja iz Prage »Jaroslav Brda na bojiščih prve svetovne vojne«, ki smo jo ob prisotnosti češke veleposlanice dopolnili s predstavitvijo sodelovanja med Česko in dolino Soče danes;
- Razstava Vita Berginca »Obletnica Teritorialne obrambe«;
- Razstava likovnih del udeležencev 13. Ateljeja pod Krnom »100 let potem - na Poti miru«.

Naše razstave pa so se predstavile:

- V začetku leta se je zaključilo gostovanje razstave »Na krilih zgodovine 1915–1917« v Parku vojaške zgodovine v Pivki;
- Razstava z naslovom »1917 - Ženske na ulicah. Za kruh in narod« je bila postavljena na Policijski akademiji v Ljubljani in v prostorih Mestne občine Nova Gorica;
- Decembra je bila v Goriškem muzeju postavljena razstava in e-razstava »Ženske v prvi svetovni vojni«.

POT MIRU OD ALP DO JADRANA, SPOMENIKI IN MUZEJI NA PROSTEM

Skupaj z društvu Peski, 1313 in Borojevič smo izvajali vzdrževalna dela na šestih muzejih na prostem v Gornjem Posočju (Čelo, Zaprikraj, Mrzli vrh, Mengore, Ravelnik in Kolovrat).

Večina vzdrževalnih del je bila opravljena na Kolovratu, ki je ena najbolj urejenih in vzdrževanih točk na celotni trasi Poti miru.

Na zahodnem pobočju Mengor, kjer poteka Pot miru, je podjetje, ki se ukvarja z gozdarskimi deli, pričelo s sečnjo in spravilom hlodovine, zato smo morali to območje večkrat očistiti, da je bila pot varna in prehodna.

Skupaj s člani LD Čezsoča smo nadelali močno poškodovano pot od planine Predolina do planine Čez Utro. Skupaj z zunanjim sodelavcem smo po vetrolomu očistili pot med Kosečem, Planico in planino Kuhinja.

V vasi Kamno smo pomagali pri obnovi spomenika na nekdanjem italijanskem pokopališču. Nosilec obnove je bilo društvo CMPGG (Comitato Memorie di Pietra della Grande Guerra) iz Bologne, ki je priskrbelo finančna sredstva za obnovo in restavratorska dela. Fundacija je uredila dovoljenja ZVKD, ekipa javnih delavcev pa je pomagala pri ureditvi okolice.

Zamenjali smo 10 - 15 usmerjevalnih tablic in dva usmerjevalna količka, štiri žige in pet vpisnih knjig.

NACIONALNI ODBOR ZA OBELEŽITEV 100-LETNIC PRVE SVETOVNE VOJNE

Člani in organizacije, vključene v Nacionalni odbor, si prizadevamo za širjenje zgodovinskega spomina na prvo svetovno vojno, organizacijo različnih dogodkov in predstavitev na www.100letprve.si, promocijo krajev vzdolž nekdanje soške fronte, udeležbo na različnih dogodkih doma in v tujini ter pripravo novih evropskih projektov. V sodelovanju z Uradom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja je bilo organizirano srečanje organizacij in institucij, ki so v teh letih organizirale najrazličnejše dogodke ter podeljena častna pokroviteljstva predsednika nekaterim letošnjim dogodkom. Ob 100-letnici konca prve svetovne vojne je bila 9. novembra na Žalah državna komemoracija, kjer sta spregovorila predsednik republike in dr. Petra Svobljak.

POSTAVITEV OBELEŽJA PADLIM SLOVENSКИM IN DRUGIM VOJAKOM

Nacionalni odbor za obeležitev 100-letnic prve svetovne vojne je sprejel sklep, da se slovenskim vojakom, ki so padli na vzhodni fronti, postavi obeležja na območju današnje Poljske in Ukrajine. Oblikovana je bila delovna skupina, v kateri so predstavniki Fundacije, MORS, MDSSZ, MZZ in ZRC SAZU. Letos sta bila postavljena spomenika v Gorlicah in Lvovu. Sedaj se načrtuje spomenik, ki bo v naslednjem letu postavljen v Moskvi.

Z Ukrajino je bilo dogovorjeno, da se bo na Panovcu pri Novi Gorici obnovil spomenik, ki so ga med vojno postavili ukrajinski vojaki. V naslednjem letu bo na Ravnici nad Novo Gorico postavljen spomenik, posvečen madžarskim vojakom.

KADROVSKA ZASEDBA

V letu 2018 je bilo v Fundaciji zaposlenih osem sodelavcev, večina univerzitetno izobraženih. Pri vzdrževanju Poti miru in muzejev na prostem smo si pomagali z javnimi deli, ki jih je sofinancirala Občina Kobarid. Za

delo na informacijski točki na Kolovratu smo z razpisom Zavda RS za zaposlovanje »Delovni preizkus« pridobili eno osebo za 2 meseca.

FINANCIRANJE

Decembra 2015 je Vlada RS podprla nadaljevanje projekta *Poti miru* za obdobje 2016-2020. V letu 2018 se je nadaljevalo že ustaljeno sofinanciranje projekta *Poti miru* s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za obrambo ter Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Delovanje Fundacije stalno finančno podpirajo tudi vse tri posoške občine Kobarid, Bovec in Tolmin, v letu 2018 pa so se zaradi podpore »projektu UNESCO« pridružile tudi druge občine iz Severne Primorske in Gorenjske. Pomemben delež denarja smo ustvarili sami s prodajo naših publikacij, spominkov in drugih artiklov ter z vodenimi izleti. Veliko sredstev za izvedbo zastavljenih ciljev smo pridobili tudi z uspešno prijavljenim projektom NETWORKLD in CON-FRONT ter prihajajočim strateškim projektom.

Letos je Ministrstvo za javno upravo prvič objavilo razpis za sofinanciranje evropskih projektov, ki jih pridobijo nevladne organizacije. Na tem razpisu je bila uspešna tudi Fundacija, ki je dobila povrnjenih 15% letošnjih sredstev pri projektu NETWORKLD, ki bi jih sicer morala prispevati sama.

Fundacija za osnovno delovanje in vodenje nacionalnega in evropskega projekta *Poti miru* potrebuje finančno podporo ministrstev in lokalnih skupnosti. Brez te podpore nadaljnje delovanje ne bo mogoče.

Zaposleni bomo tudi v prihodnje z vestnim in odgovornim delom ohranjali zaupanje, negovali in predstavljali zgodovinsko dediščino nacionalnega in mednarodnega pomena ter razvijali zgodovinski turizem, ki predstavlja pomemben del turističnega razvoja območja nekdanje soške fronte ter njenega zaledja.

Predsednik uprave:
Zdravko Likar

USTANOVA
"FUNDACIJA POTI MIRU
V POSOČJU"
Gregorčičeva 8, 5222 Kobarid

Člani uprave:
dr. Petra Svobljšak
dr. Anton Jeglič
Željko Cimprič

Poročilo so pripravili:
Leon Četrnič, Tadej Koren, Miha Uršič, Urška Lazar, Jasmina Urbančič, Katja Sivec, Erika Kapitan in Maša Klavora